

Добровольська Л.П. Проблеми формування оцінювально-ціннісних знань особистості студентів педагогічних вишів / Л.П. Добровольська, В.С. Катриченко // Психологія. Науковий журнал / Головний редактор Ю.В. Руть, доцент, д.м.н., академік УТА. – К., МАУП, 2017. Електронне видання <http://medpsychology.pp.ua/>

УДК

Проблеми формування оцінювально-ціннісних знань особистості студентів педагогічних вишів

Катриченко В.С

студентка 2 курсу

Добровольська Л.П.

кандидат пед. наук, доцент кафедри психології

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького, м. Мелітополь

Актуальність. Сучасні перетворення, що відбуваються сьогодні на тлі економічного, політичного, духовного стану суспільства супроводжують студентську молодь трансформацією її оцінювально-ціннісних знань. Доцільно відмітити, що життєві пріоритети особистості обумовлюються індивідуальною системою цінностей. Оцінювально-ціннісні знання дозволяють молоді правильно аналізувати усі зміни в їх життєдіяльності, адекватно на них реагувати, своєчасно знаходити нову інформацію, щодо розв'язання актуальних професійних завдань, підкреслює І. Жовтоніжко.

Отже, індивідуальна система оцінювально-ціннісних знань особистості допомагає людині сконцентруватися на своїх життєвих позиціях та забезпечує швидке вирішення проблем реальності, що змінюються.

Аналіз стану розробленості проблеми в літературі. Аналіз наукової психолого-педагогічної літератури показує, що вагомий внесок у дослідження даної проблеми зробили А. Алексюк, С. Висоцька, Л. Зоріна, І. Жовтоніжко, І. Журавльов, К. Краєвський, І. Лернер, В. Оконь, В. Серіков, Г. Щукіна та інші. Вони стверджують, що оцінювально-ціннісні знання – це

знання, які фіксують у навчальному процесі і в явному вигляді особистісне ставлення суб'єкта до суб'єкта, об'єкта, яке відрізняється від пізнавального.

Мета статті полягає у дослідженні впливу особливостей організації навчальної діяльності на формування оцінювально-ціннісних знань студентів-педагогів-психологів як складових їх індивідуальних цінностей.

Виклад основного матеріалу. Вчені І. Артюхова, О. Вишневський, І. Жовтоніжко, Н. Ткачова та інші оцінювально-ціннісні знання пов'язують з категоріями «цінності», «ціннісні орієнтації». У цьому зв'язку дослідження шляхів формування оцінювально-ціннісних знань й зміни ціннісних орієнтацій значно актуалізуються, адже студентська молодь сучасної України – це визначальний людський потенціал майбутнього [1, с.122].

В психології під цінністю розуміють поняття, яке використовується для позначення об'єктів, явищ, їхніх властивостей, а також абстрактних ідей, що втілюють у собі суспільні ідеали і виступають завдяки цьому як еталон належного. Зовні цінності виступають як властивості предмета чи явища, однак вони притаманні людині не від природи, а тому, що вона залучена до сфери суспільного буття людини і стала носієм певних соціальних відносин [3, с.597].

Ціннісні орієнтації, як є одними з центральних особистісних утворень, виражають свідоме відношення людини до соціальної дійсності й у цій своїй якості визначають широку мотивацію її поведінки й впливають на всі сторони її дійсності. Під ціннісними орієнтаціями науковці розуміють відображення у свідомості людини цінностей, визнаних нею у якості стратегічних життєвих цілей і загальних світоглядних орієнтирів. Ціннісні орієнтації – свідомий регулятор соціальної поведінки особистості, підкреслюючи що саме вони відіграють мотиваційну роль і визначають вибір діяльності. Немов Р.С. під ціннісними орієнтаціями розуміє те, що людина особливо цінує в житті, чому вона надає особливий, позитивний життєвий зміст [2, с.683].

Ціннісні орієнтації – це феномен, який характеризує спрямованість і зміст розвитку особистості, визначає її уявлення про світ і себе, відображає особисту позицію в поведінці і вчинках. У ціннісних орієнтаціях також відображене відношення людини до вчинків інших, її власна мотивація поведінки. Цінності впливають в цілому на життя людини, її світогляд і активність.

Поняття цінності не піддається осмисленню без поняття оцінки, тобто співвідношенням реальних явищ з цінністю, а також з поняттям мети, що має на увазі проект досягнення цінності. Масштабними цілями, що визначають сенс життя, являються цілі, що сформувалися на основі цінності. За допомогою цінностей організовується цілеспрямована людська діяльність, в тому числі й навчальна. Прийнято вважати, що цінність визначає «граничні цілі» людини і суспільства, а також виступають критерієм оцінки будь-якого культурного феномену. З філософської точки зору культура втілює в собі життєві цінності [3, с.597].

Вища освіта – один з головних критеріїв шляху молоді в елітну верству населення. Тому в усіх вищих закладах освіти студенти мають здобувати ґрунтовні теоретичні та практичні знання (компетентності), тобто визначитися із співвідношенням особистісних, суспільних і загальнолюдських цінностей та на цій основі формувати, розвивати й змінювати сферу індивідуальних ціннісних орієнтацій. «Головне, що має дати освіта і про що часто забувають, – це не багаж знань, а уміти ними володіти. Оце й є головна мета будь-якої, у тому числі й вищої освіти», – зазначив Олександр Миколайович Несміянов.

Висновки та перспективи подальшого наукового пошуку. Вищезазначене дозволяє констатувати, що: студенти, які мають високі показники навчання, приймають активну участь в студентському житті вже на першому курсі можуть висувати перед собою тактичні, стратегічні цілі, які спрямовують особистість на збагачення й розкриття творчого потенціалу, викликають бажання вдосконалюватися та стверджуватися. Звичайно, у

студентів ще небагатий життєвий досвід, вони не завжди можуть надати правильну оцінку явищам як в освітньому середовищі, так і в суспільному. Але вирішення проблеми формування якісних для суспільства оцінювально-ціннісних знань студентів полягає в організації такого навчально-виховного процесу в університеті, який зможе гармонійно об'єднати науково-предметні та світоглядні знання як викладача, так і осіб, що навчаються.

В подальшому дослідженні передбачається розробка та впровадження психологічного тренінгу в межах роботи Центру психологічної служби університету, який спрямований на допомогу вироблення у студентів стійких, ефективних оцінювально-ціннісних знань, які є складовою системи індивідуальних цінностей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Жовтоніжко І.М. Роль оцінювально-ціннісних знань студентів вищих навчальних закладів як складової системи їх індивідуальних цінностей / І.М. Жовтоніжко // Ціннісні парадигми освіти / [укладач Ткачова Н.О.] – Х., Видав. гр. «Основа», 2004. – 128 с. – С.122-127.
2. Немов Р.С. Психология: Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений; В 3 кн./ Р.С. Немов. – 3-е изд. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1999. – Кн.1. Общие основы психологии. – 688 с.
3. Шапар В.Б. Психологічний тлумачний словник / В.Б. Шапар. – Х.: Прапор, 2004. – 640 с.